

NASVETI ZA VARČNO RABO ENERGIJE IN VODE

080 16 69 - brezplačna številka
01 241 48 20

www.ekosklad.si

Varčevanje z energijo se **začne v naših glavah**. Čeprav se nam zdi, da lahko v svojem gospodinjstvu privarčujemo zgolj malo energije, to ne drži. Pri ogrevanju, umivanju, kuhanju in razsvetljavi lahko že z enostavnimi spremembami zmanjšamo porabo energije kar za eno tretjino.

Varčevanje z energijo ne pomeni slabšega življenjskega standarda, pač pa je to dejanje sodobnega in ozaveščenega človeka, ki se zaveda pomena energije in njenega vpliva na okolje. Spremembam v naših glavah morajo slediti spremembe v nekaterih naših življenjskih navadah in razvadah ter nekatere tehnične spremembe v naših bivališčih.

V ta namen ponujamo **nekaj nasvetov za varčevanje z energijo in vodo** v vsakdanjem življenju. Večina predlogov v nadaljevanju zahteva le nekaj trenutkov pozornosti in ne posega bistveno v vaš način življenja. Ko ti ukrepi postanejo del vsakdanjih rutin, pa boste hitro opazili tudi nižje račune.

Najcenejša je fista energija, ki je ne porabimo.

VARČEVANJE V KUHINJI

Na prvi pogled se zdi, da v kuhinji ne morete varčevati z energijo, vendar ni tako. S pametnim pristopom lahko že z minimalnim trudom privarčujete marsikateri kilovat energije in posledično tudi evro.

Nekaj osnovnih napotkov za varčno kuhanje in pečenje:

- količina vode za kuho naj ne bo prevelika;
- hrana, kuhana v manjši količini vode, je navadno okusnejša;
- kuhajmo v pokritih posodah;
- kadar je le mogoče, uporabljajmo ekonom lonec;
- ko voda zavre, zmanjšajmo moč kahalne plošče oziroma plinskega gorilnika do točke, ko voda še vedno vre;
- hrana je okusnejša, če je ne razkuhamo. S skrajšanjem časa kuhanja prihranimo energijo in čas.

Kuhanje na klasičnem električnem štedilniku

- Velikost kahalne plošče izberemo glede na premer posode. Majhna posoda na veliki plošči pusti povsem neizkoriščen obod, prek katerega energija uhaja v zrak;
- s kuhanjem v pokriti posodi lahko zmanjšamo porabo električne energije tudi do trikrat;
- kahalno ploščo izklopimo nekaj minut pred koncem kuhanja, saj je v plošči dovolj toplote, ki bo hrano skuhala do kuhanega;
- prednosti plinskega štedilnika pred električnim: velik izkoristek toplote (80-90 %), toplota je dostopna takoj po vžigu, manjše toplotne izgube.

Pečenje v pečici

- Pri pečicah, ki so dlje časa v uporabi, preverimo tesnjenje vrat;
- kupujemo pečice z dobro izoliranimi stenami in večplastnimi stekli na vratih;
- med peko vrata pečice odpirajmo čim manjkrat;
- če imamo v pečici na razpolago ventilator, ga uporabljajmo čim pogosteje;
- ko je le mogoče, pecimo več jedi hkrati;
- za odtajevanje zmrznjenih jedi raje uporabljajmo mikrovalovko, če jo imamo;
- električno pečico izklopimo približno 10 minut pred koncem peke, saj je v njej dovolj toplega zraka, ki bo jed spekel do konca;
- jedi raje pogrevajmo na kahalnih ploščah kot v klasičnih pečicah, še bolj pa v mikrovalovnih pečicah.

● VARČEVANJE PRI GOSPODINJSKIH APARATIH IN OSTALIH ELEKTRONSKIH NAPRAVAH

Gospodinjski aparati so tipični porabniki električne energije. Nekateri od njih so stalno vključeni (hladilnik, zamrzovalnik), zato porabljajo velike količine električne energije. Pri nakupu novih aparatov se vam splača izbrati takšnega, ki spada v višji energetske razred (A++ ali podobno). Ti so ponavadi nekoliko dražji od manj učinkovitih, vendar se investicija zaradi manj porabljene električne energije povrne že v nekaj letih.

Nekaj osnovnih napotkov za varčno rabo hladilnikov in zamrzovalnikov

- Optimalna temperatura v hladilniku je približno 6°C, v zamrzovalniku pa od -16 do -18°C; poraba električne energije za vzdrževanje nižje temperature je večja;
- hladilnika in zamrzovalnika ne odpiramo po nepotrebnem;

- vrata naj bodo odprta le toliko časa, da iz hladilnika vzamemo oz. vanj damo želena živila;
- v hladilnik in zamrzovalnik sodi le ohlajena hrana;
- iz hladilnika in zamrzovalnika redno odstranjujemo ledene obloge, ki močno zmanjšajo učinkovitost hlajenja in drastično povečajo porabo električne energije;
- po zapiranju vedno preverimo, če so vrata tesno zaprta;
- dotrajano tesnilo na vratih moramo takoj zamenjati;
- zamrzovalnika in hladilnika ne postavimo v neposredno bližino telesa ali naprave, ki oddaja toploto (radiator, štedilnik, pečica) in tudi ne tja, kjer lahko nanj sije sonce;
- hladilnih rešetk na zadnji strani ne smemo pokriti, saj s tem zmanjšamo učinkovitost odvajanja toplote iz hladilnika oz. zamrzovalnika. Rešetke redno čistimo, da se na njih ne nabere preveč prahu, ki prav tako zmanjšuje učinkovitost odvajanja toplote;
- prazni hladilniki in zamrzovalne skrinje so največji porabniki energije, zato njihovo velikost izberemo glede na svoje dejanske potrebe.

Mali gospodinjski aparati

Likalniki sodijo med večje porabnike energije, saj je moč njihovih grelnikov navadno večja od 1000 W.

Za varčnejšo porabo električne energije pri likanju sledimo nekaj enostavnim pravilom:

- perilo razvrščajmo po tipu blaga. Najprej likajmo občutljiva oblačila, za katere je potrebna nižja temperatura, nato pa oblačila za višjo temperaturo;
- z likalniki na paro hitreje in bolje likamo, zato nam prihranijo čas in energijo;
- med daljšimi odmori likalnik izklopimo.

Klimatske naprave so s stališča smotrne rabe energije izredno neekonomične, saj z njimi energijo praktično mečemo skozi okno. Relativno visoka cena, velika električna moč in precej zapletena vgradnja klimatskih naprav pomenijo visoke stroške za nekaj stopinj Celzija ohlajeno srednje veliko sobo. Poleg tega v naših krajih prava poletna vročina traja vsega nekaj dni na leto. Preden se odločite za vgradnjo take naprave, zato natančno pretehtajte svoje dejanske potrebe in razmislite, če je taka investicija potrebna.

● NAPRAVE V STANJU PRIPRAVLJENOSTI

Tudi v stanju pripravljenosti naprave še naprej porabljajo električno energijo, nekatere kar eno tretjino energije, ki jo sicer porabijo v delovanju. Zato je treba naprave popolnoma izklapljati.

Različni polnilci (za prenosne računalnike, mobilne telefone itd.) še naprej porabljajo električno energijo tudi, ko jih ne uporabljamo, če ostanejo priključeni v vtičnico. Ena od priročnih rešitev je uporaba podaljška z več vtičnicami s stikalom za izklop, ki omogoča enostaven izklop več naprav naenkrat.

Pri nakupu novih naprav preverimo, koliko elektrike porabi v stanju pripravljenosti, in izberemo model, ki nima porabe elektrike v stanju pripravljenosti ali pa ima zelo majhno. Napravo, ki je trenutno ne uporabljamo, izklopimo.

PODALJŠEK ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO S STIKALOM ZA IZKLOP

S pomočjo podaljška za električno energijo s stikalom lahko iz električnega omrežja izklopimo nanj priključene elektronske naprave in aparate, s čimer zmanjšamo nepotrebno porabo električne energije, ki je posledica delovanja v stanju pripravljenosti (stand-by).

Podaljšek moramo redno izklapljati (če je možno, takoj po končanju uporabe aparata), saj le tako privarčujemo pri električni energiji. Nanj ne smemo priključiti preveč naprav, da ne pride do preobremenitve in možnosti požara. Prihranki so odvisni od porabe naprav v stanju pripravljenosti ter od časa, ko te naprave delujejo v stanju pripravljenosti.

Na podaljšek priključimo tiste naprave, ki delujejo bolj ali manj istočasno (npr. TV, DVD predvajalnik, TV komunikator in igralna konzola). Ne priporoča se pri napravah, ki jih je potrebno programirati. Stikalo na podaljšku mora biti vidno in lahko dostopno (za vsakodnevno uporabo).

● VARČEVANJE PRI RAZSVETLJAVI

V gospodinjstvih porabimo veliko električne energije za razsvetljavo. Visok standard bivanja ne predstavlja obilica svetlobe, pač pa pravilna in kvalitetna osvetlitev prostorov in delovnih površin.

Nekaj osnovnih napotkov za učinkovito in varčno razsvetljavo:

- kjer lahko, izkoristimo naravno svetlobo, ki je očem najbolj prijazna, hkrati pa brezplačna. Delovne površine, npr. pisalna miza in kuhinjski pult, naj bodo čim bližje okna. Zavese na oknih naj bodo tanke in prosojne. Odvečne svetlobe se raje znebimo z dodatnimi senčili;
- varčne sijalke lahko dajejo bolj belo svetlobo kot navadne žarnice, njihova življenjska doba je 10-krat daljša od navadnih žarnic, kar 10.000 ur (namesto 10 navadnih žarnic potrebujemo v enakem času zgolj 1 varčno);

- najbolj varčna je ugasnjena sijalka, zato luči ugašamo povsod, kjer jih ne potrebujemo;
- pravilna razporeditev svetil pomembno vpliva na porabo električne energije;
- za osvetlitev delovnih površin uporabljajmo usmerjena svetila;
- svetloba, ki jo dobimo iz svetilke, je odvisna od njene oblike. Več svetlobe dobimo iz odprtih in prosojnih svetilk;
- varčne sijalke uporabljajmo povsod, kjer dolgo časa potrebujemo umetno razsvetljavo;
- pri različnih dobaviteljih električne energije in plina, ki ju uporabljate za ogrevanje in sanitarno toplo vodo, preverite cene elektrike in plina ter po potrebi zamenjajte dobavitelja.

VARČNE SIJALKE

Omogočajo visoke prihranke pri električni energiji v prostorih, kjer sijalke delujejo dlje časa (npr. v dnevni sobi, kuhinji, hodniku, otroški sobi). Smiselno je zamenjati navadno žarnico z varčno sijalko, če ta deluje več kot 30 minut na dan. Če 60 W žarnico nadomestimo z 11 W varčno sijalko, lahko dosežemo do 80 % prihrankov pri električni energiji v primerjavi z navadnimi žarnicami.

Ko izbiramo varčno sijalko, moramo biti pozorni na svetilnost, tip, velikost in tip grla. Cena je odvisna od kvalitete, oblike, moči in različnih dodatnih lastnosti (topel zagon, možnost zatemnitve, različnih grl sijalk: E27, E14, GU10. idr.).

Pri vgradnji bodite pazljivi, da se sijalka ne razbije. Podati je potrebno tudi informacije o pravilnem odlaganju (ne med ostale odpadke, ampak v trgovino, ki ima zagotovljeno primerno odlaganje, oz. v za to namenjene koše).

Varčne sijalke vsebujejo majhne količine živega srebra, zato je z njimi potrebno pazljivo ravnati. Če se sijalka razbije, je potrebno prezračiti prostor.

● VARČEVANJE Z VODO

Varčevanje z vodo ni le energetski izziv, temveč tudi ekološka nujnost. Gospodinjstva so veliki porabniki vode, saj jo v Sloveniji po domovih stočimo skoraj toliko, kot jo porabi vsa industrija, kmetijstvo in druge gospodarske dejavnosti skupaj. Povprečna gospodinjstva poraba vsakega prebivalca v Sloveniji znaša danes približno 50 kubičnih metrov letno, kar je 140 litrov dnevno. Poraba ni enakomerno porazdeljena, saj je v mestih tipično trikrat večja kot na vasi.

Veliko vode po nepotrebnem odteče v kanal zaradi napak, ki se nam zdijo nepomembne. Zmerno kapljajoča pipa v enem mesecu izgubi okrog 220 litrov vode, puščajoči kotliček za splakovanje WC školjke pa lahko v enem mesecu zapravi kar 15 kubičnih metrov vode.

Nekaj osnovnih napotkov za varčno rabo vode:

- pri nakupu WC kotlička izberimo takega, ki ima dve stopnji splakovanja; z manj in več vode. Na tak način lahko porabo vode zmanjšamo do 30 %. Večina kotličkov ima možnost nastavitve količine vode za splakovanje (nastavitveni vijak je takoj opazen, če odstranimo pokrov kotlička. Potrebno ga je zgolj zavrteti v pravilno smer, s čimer lahko zmanjšamo porabo vode tudi za nekaj litrov pri vsakem splakovanju);
- poraba vode pri prhanju je tipično trikrat manjša (približno 50 litrov) kot pri kopanju (od 150 do 200 litrov), zato se za kopanje odločajmo čim redkeje;
- primerjava med ročnim in strojnim pomivanjem posode kaže, da lahko pri ročnem pomivanju porabimo do 4-krat več vode (in energije) kot v sodobnem pomivalnem stroju;
- pri ročnem pomivanju posode ne tratite vode po nepotrebnem. Pipo zapirajte vsakič, ko vode neposredno ne potrebujete;
- naj sodobnejši pomivalni in pralni stroji porabijo veliko manj energije in vode kot starejši, neučinkoviti modeli. V nekaj letih pri vodi in električni energiji privarčujemo toliko, da se nam nakup novega, učinkovitejšega modela izplača;
- optimalna temperatura tople sanitarne vode je med 30 in 45°C. Voda z višjo temperaturo je za umivanje, kopanje in pomivanje posode prevroča. Temperatura vode v grelnikih ne bi smela presegati 60°C, saj se pri višji temperaturi vodni kamen na grelnikih nabira mnogo hitreje (kar ponovno negativno vpliva na porabo energije). Vseeno je potrebno občasno dvigniti temperaturo vode nad 60°C, saj s tem preprečimo morebiten razvoj zdravju škodljivih mikroorganizmov;
- količino tople vode, ki priteče iz pipe, uravnavajmo glede na dejanske potrebe. Prevelik pretok tople vode pri umivanju ali pranju posode je čista izguba;
- vestno zapirajmo pipo takrat, ko vode neposredno ne potrebujemo;
- želeno temperaturo vode raje uravnavajmo z zmanjševanjem pretoka vroče vode kot odpiranjem hladne vode na pipi;
- namestitev prhe z nizko pretočno glavo, namestitev omejevalca pretoka na pipo ali prho ter namestitev aeratorja (primeša zrak) na pipo vodi k zmanjšanju pretoka vode in s tem k zmanjšanju porabe.

ELEKTRIČNI GRELNICI

Gretje vode z električnimi grelniki (bojlerji):

- velikost grelnika prilagodimo našim potrebam;
- temperature vode v grelniku ni smotno nastavljati nad srednjo vrednost termostata. Pri višjih temperaturah se pospeši izločanje vodnega kamna, povečajo se tudi toplotne izgube;
- grelnik izklaplajamo pri vsaki daljši odsotnosti;
- redno čiščenje grelnikov, kar morajo opraviti pooblaščenih servisov, bistveno pripomore k njihovem boljšemu izkoristku.

PRALNI IN POMIVALNI STROJ

Pri nakupu pralnega ali pomivalnega stroja izberimo takega, ki sodi v razred varčnih porabnikov vode in energije (preverimo energetske nalepke). Pri nakupu tudi preverimo, če ima pralni stroj varčne programe pranja.

- z znižanjem temperature pranja iz 60 na 40°C lahko prihranimo tudi do 45 % energije, hkrati z nadaljnjim zmanjšanjem iz 40 na 30°C prihranimo še dodatnih 30-40 % energije;
- perimo le tedaj, ko je perila za poln boben. V nasprotnem primeru izberimo program za polovično naložen boben – prihranek energije je tudi do 25 %;
- izberimo kvalitetnejši pralni prašek, ki omogoča pranje perila pri nižji temperaturi;
- za pranje običajno umazanega perila izberimo varčni program pranja, pri katerem je poraba energije tipično manjša za 40 %;
- razen pri izredno umazanem perilu lahko predpranje spustimo – porabo energije tako zmanjšamo vsaj za 10 %;
- z uporabo primernih kemičnih sredstev lahko sami preprečimo nastajanje vodnega kamna na grelnikih;
- pomivalni stroj poženimo le takrat, ko je primerno poln.

VARČEVALNI NASTAVKI (PERLATORJI/AERATORJI) ZA PIPO IN PRHO

Omejevalec pretoka zmanjša pretok vode, kar je uporabno za tuš in pipo. Aerator zmanjša pretok vode, obenem pa vodi primeša zrak, kar doda k občutku, da voda teče enako kot prej (z enakim pritiskom, enako hitro, v enaki količini) – to je uporabno za pipe.

Omejevalec pretoka za tuš vgradimo med glavo tuša in cevjo ali med cev tuša in pipo. Pri odvijanju moramo biti pazljivi, da ne poškodujemo kakšnega dela. Enako pazljivi moramo biti pri menjavi nastavka za pipo oz. vgradnji aeratorja ali omejevalnika pretoka v pipo. Uporabljamo poseben plastični ključ za pipe, da odvijemo nastavek. Pozorni moramo biti, ali ima nastavek navoj z zunanje ali notranje strani. Preverimo tesnila, če tesnijo, sicer jih zamenjamo. Za koliko zmanjšamo poraba vode, je odvisno od pretoka pred in po namestitvi aeratorja ali omejevalca pretoka. Obenem lahko zmanjšamo tudi stroške ogrevanja vode. Če gospodinjstvo uporablja bojler, moramo preveriti, ali po namestitvi opreme vse prav deluje.

VARČNA ROČNA PRHA

Pazljivo moramo odviti in odstraniti staro ročno prho, zatem pa namestiti tesnilo in novo ročno prho ter omejevalec pretoka. Kjer je možno, uporabite staro tesnilo, če se novo ne prilega.

● VARČEVANJE PRI OGREVANJU IN PREZRAČEVANJU

S primerno izolacijo stavb in preišljenim načinom ogrevanja je toploto mogoče bolje zadrževati tam, kjer jo potrebujemo – v bivalnih prostorih.

Nekaj osnovnih napotkov za varčno ogrevanje in prezračevanje:

- med najpomembnejše dejavnike toplotnih izgub sodi toplotna zaščita stavb. Z izolacijskimi materiali in kakovostnimi okni lahko zmanjšamo toplotne izgube za več kot 30 %;
- temperaturo prostorov je potrebno prilagoditi glede na rabo prostora, če je to mogoče. Prehodnih prostorov, ki so v uporabi le del dneva, sploh ni potrebno ogrevati oz. jih ogrevamo bistveno manj kot bivalne;

- bivalne prostore v zimskem času ogrevamo na temperaturo med 20 in 21°C, medtem ko naj bi bila temperatura v spalnicah le med 17 in 18°C. Omenjen temperaturni razpon naj bi ustrezal veliki večini ljudi. Dodatna plast oblačila je mnogo cenejša in okolju prijaznejša kot izdatno ogrevanje;
- vsaka dodatna stopinja temperature za 6 % dvigne porabo energije;
- idealna vlažnost v prostoru je med 40 in 60 %. Če je prevlažno, se lahko pojavi plesen. Odvečno vlago odstranimo prezračevanjem.

RADIATORJI

Radiatorji pravilno delujejo le tedaj, ko omogočimo pravilno kroženje zraka v prostoru, zato:

- radiatorjev nikoli ne smemo pokrivati ali tik nad njimi postaviti police. S tem preprečimo dvigovanje toplega zraka, kar lahko bistveno zmanjša efektivno moč radiatorja;
- iz istega razloga tudi zavese ne smejo pokrivati radiatorja. Najbolje je, če segajo približno 10 cm nad zgornji rob radiatorja;
- tam, kjer so radiatorji postavljeni ob okno, je priporočljivo ob njihovo zadnje lice postaviti posebno izolacijsko ploščo (reflektor), ki je navadno narejena iz plasti aluminijaste folije in umetne pene. S tem preprečimo segrevanje stene (okna) neposredno za radiatorjem in povečanje toplotnih izgub;
- termostatski ventil na priključku radiatorja je pomemben dejavnik pri kontroli temperature zraka v prostoru. Narejen je tako, da uravnava dotok tople vode v radiator glede na želeno temperaturo v prostoru. S tem ventilom lahko na enostaven način izbiramo temperaturo v posameznem prostoru in jo priredimo svojim potrebam;
- pri daljši odsotnosti radiatorje delno ali povsem zapremo, saj takrat v prostorih ne potrebujemo visoke temperature;
- ogrevanje prostorov z električno energijo ni najbolj smotno, zato se temu poskušajmo izogniti.

OKNA IN VRATA

Okna in vrata sodijo med največje toplotne izgubarje, saj skozi steklo in špranje uhaja največ toplote:

- pred kurilno sezono preverimo tesnenje oken. Na netesna okna prilepimo samolepilni trak za tesnenje. Boljši so gumijasti kot penasti trakovi, saj so bolj prožni in se s časom manj deformirajo. Tesnila moramo na okna oz. vrata namestiti po celi stični površini. V nasprotnem primeru bomo dosegli le, da bodo puščala na drugih mestih, kot bi sicer;
- v zimskih mesecih ponoči okna po možnosti zastirajmo s polkni, roletami ali debelimi zavesami. Zaradi nižjih nočnih temperatur so tedaj izgube toplote največje;
- v kurilni sezoni prostore zračimo v najtoplejšem delu dneva. Bolje je krajši čas zračiti z na stežaj odprtimi okni kot časa s priprtimi okni.

TESNILA ZA OKNA IN VRATA

Tesnila zmanjšajo oz. nevtralizirajo nezatesnjene predele med oknom ali vrati in okvirjem, kjer topel zrak uhaja iz prostora. Tesnila so v obliki penastih ali gumijastih trakov, večinoma gre za samolepilne trakove, ki jih je enostavno vgraditi.

Vgradnja je enostavna, saj zgolj nalepimo tesnilo na okvir okna. Pred tem je potrebno okvir dobro očistiti ter obrisati s suho krpo. Lepljenje mora biti natančno – naravnost, paziti moramo pri robovih.

Preveriti moramo, če se okno in vrata po nameščenih tesnilih lahko normalno zaprejo, v nasprotnem primeru je potrebno trak s katere od stranic odlepiti.

Tesnila lahko prihranijo od 5 do 20 % energije za ogrevanje, saj lahko na vsak meter okna, ki ne tesni dobro (prepih), izgubimo do 40 kWh energije na ogrevalno sezono.

Življenjska doba nekaterih tesnil ni dolga – včasih tudi manj kot 3 leta. Po nameščenih tesnilih bo zaradi tega manj pogosta frekvenca zamenjave zraka v prostoru. Zato je potrebno primerno vsakodnevno prezračevanje, da ohranimo dobro kvaliteto zraka.

REFLEKTOR ZA RADIATOR

Aluminijasta folija, ki je položena na stiroporno ali penasto podlago. Namestimo jo na steno za radiator. Folija odbija toploto, ki jo v okolico predaja radiator, stran od stene v prostor. To vodi v boljši in bolj topel občutek v prostoru.

Panel moramo ustrezno locirati za radiator. Lahko zgolj postavimo panel med radiator in steno, pri čemer ga ne pritrdimo. Na ta način omogočimo menjavo zraka blizu stene, obenem lahko panel odstranimo po koncu ogrevalne sezone. Panel pa lahko tudi prilepimo na steno z obojestranskimi lepilnimi trakovi.

S tem dosežemo prihranke pri energiji za ogrevanje, saj zmanjšamo prehajanje toplote skozi zid za radiatorjem in toploto usmerimo v sredino prostora.

Povzeto po:

- publikaciji Varčujmo z energijo, Andrej Guštin, Agencija za učinkovito rabo energije.
- publikaciji Živeti energetske učinkovito, 2011, Matthias Grätz, Baltic Environmental Forum Group.
- predavanjih za izobraževanje energetskih svetovalcev pri projektu ACHIEVE, 2012, Jure Vetršek.
- projektu Achieve, Focus, društvo za sonaraven razvoj.

SUBVENCije EKO SKLADA

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, je edina specializirana institucija v državi, ki spodbuja naložbe v varstvo okolja. Dodeljuje ugodne kredite, od leta 2008 pa tudi nepovratna sredstva za različne ukrepe učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije.

BREZPLAČNO ENERGETSKO SVETOVANJE ZA OBČANE - MREŽA ENSVET

Pri odločanju za naložbo in izpolnjevanju vloge za Eko sklad je občanom na voljo tudi brezplačno energetsko svetovanje, ki ga ponujajo usposobljeni svetovalci v državni mreži ENSVET. Za obisk v eni od lokalnih pisarn po vsej državi se lahko občani naročite na spletni strani www.ensvet.si ali na brezplačni telefonski številki **080 1669**.